



MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI
O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING
JIZZAX FILIALI

**ZAMONAVIY INNOVATSION
TADQIQOTLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI
VA RIVOJLANISH
TENDENSIYALARI:
YECHIMLAR VA ISTIQBOLLAR
RESPUBLIKA ILMIY-TEXNIK
ANJUMAN MATERIALLARI
TO'PLAMI**



**15-16-MAY
2026-YIL**



**Google
Scholar**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**ZAMONAVIY INNOVATSION TADQIQOTLARNING DOLZARB
MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: YECHIMLAR
VA ISTIQBOLLAR**

*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami
(2026-yil 15-16-may)*

JIZZAX-2026

используются значительной частью населения. Однако наблюдается тенденция к постепенной замене русских топонимов на узбекские эквиваленты.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

1. Ахмедов, Б. Динамика переименований географических объектов в постсоветском Узбекистане / Б. Ахмедов // Вестник ономастики. — 2022. — № 2.
2. Махмудов, Ж. Лингвистическая экспертиза топонимов в Республике Узбекистан / Ж. Махмудов // Преподавание языка и литературы. — 2024. — № 5.
3. Тихонов, А. Н. Русский язык в Узбекистане / А. Н. Тихонов. — Ташкент: Фан, 1982.
4. Мадиева, Г. Б. Имя собственное в контексте познания / Г. Б. Мадиева. — Алматы: Создик-Словарь, 2010.
5. Вайнрайх, У. Одноязычие и многоязычие / У. Вайнрайх // Новое в лингвистике. — Вып. 6. — М., 1972. — С. 25–60. (Теоретическая база для изучения экстралингвистических факторов).

OILAVIY QADRIYATLAR VA ZAMONAVIY METODLAR ORQALI VOYAGA YETMAGANLARNI TARBIYALASH

Abduvohidova Laziza Farhod qizi

O‘zMU Jizzax filiali stajyor-o‘qituvchisi

Aliasqarova Nodirabegim Shokir qizi

O‘zMU Jizzax filiali talabasi

abduvoxidovalaziza9@gmail.com

Anotatsiya: Ushbu maqolada oilada sog‘lom ma‘naviy muhitni shakllantirish va voyaga yetmaganlar tarbiyasida zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati keng tahlil etiladi. Unda oilaviy qadriyatlar tizimi, ota-onalarning tarbiyaviy roli, bolalarning axloqiy va ma‘naviy kamoloti masalalari yoritilgan. Tadqiqot doirasida psixologik xavf omillari, oilada ochiq va samimiy muloqotning o‘rni, hamda voyaga yetmaganlarni turli xavflardan himoya qilish mexanizmlariga alohida e‘tibor qaratilgan.

Kalit so‘zlar: Oilaviy ma‘naviyat, voyaga yetmaganlar tarbiyasi, zamonaviy pedagogik yondashuvlar, raqamli texnologiyalarning ta‘siri, psixologik xavf omillari, ma‘naviy-axloqiy tarbiya, oilaviy muloqot, sog‘lom ma‘naviy muhit.

Oilaviy ma‘naviyat jamiyatning barqaror rivojlanishida eng muhim ijtimoiy-axloqiy asoslardan biri bo‘lib, voyaga yetmaganlarning shaxs sifatida shakllanishida hal qiluvchi o‘rin tutadi. Oila inson hayotidagi birinchi tarbiya maktabi hisoblanadi va aynan shu muhitda uning axloqiy qarashlari, qadriyatlari, odob-axloqi hamda ijtimoiy munosabatlari shakllanadi. Bolalik davrida olingan tarbiya shaxsning butun hayoti davomida uning xulq-atvori va dunyoqarashiga ta‘sir ko‘rsatadi. Shu sababli oilada

sogʻlom maʼnaviy muhitni shakllantirish bugungi kunda dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Ota-onaning shaxsiy namunasi, oiladagi oʻzaro hurmat, mehr-muhabbat va ishonch bolalar tarbiyasining asosiy tayanchidir. Farzandlar koʻpincha kattalarning xatti-harakatlarini kuzatish orqali oʻrganadi, shu bois ota-onaning axloqiy fazilatlari va masʼuliyatli munosabati bolalarga bevosita taʼsir qiladi. Oilada ochiq va samimiy muloqot mavjud boʻlsa, bolalar oʻz fikrlarini erkin ifoda etadi, muammolarini yashirmaydi va ota-onaga tayanadi. Bu esa ularning ruhiy barqarorligi va ijtimoiy moslashuvchanligini mustahkamlaydi. Bugungi globallashuv jarayonida raqamli texnologiyalar, internet va ijtimoiy tarmoqlar bolalar hayotining ajralmas qismiga aylanib bormoqda.[1] Ushbu vositalar taʼlim va rivojlanish uchun keng imkoniyatlar yaratishi bilan birga, kiberbulling, zararli kontent, onlayn qaramlik va ijtimoiy bosim kabi salbiy taʼsirlarni ham kuchaytirmoqda. Bunday holatlar bolalarning psixologik holatiga, xususan stress, xavotir va ishonchsizlik kabi muammolarning yuzaga kelishiga sabab boʻlishi mumkin. Shu bois ota-onalar bolalarning raqamli muhitdagi faoliyatini nazorat qilish, ularga xavfsiz internetdan foydalanish madaniyatini oʻrgatish va toʻgʻri yoʻnaltirishga alohida eʼtibor qaratishlari lozim.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar bolalarni faqat bilim bilan taʼminlashni emas, balki ularning har tomonlama — aqliy, ruhiy va axloqiy rivojlanishini taʼminlashni maqsad qiladi. Pozitiv tarbiya usullari bolalarda oʻziga ishonchni shakllantiradi, ragʻbatlantirish esa ularning motivatsiyasini oshiradi.[2] Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bolalarga axborotni tahlil qilish, toʻgʻri va notoʻgʻrini farqlash imkonini beradi. Bu ayniqsa axborot oqimi kuchli boʻlgan zamonaviy davrda muhim ahamiyat kasb etadi. Bolalarni sport, sanʼat, musiqa va boshqa ijodiy faoliyatlarga jalb qilish ularning boʻsh vaqtini mazmunli tashkil etish bilan birga, jismoniy va ruhiy salomatligini mustahkamlaydi.[3] Jamoaviy mashgʻulotlar esa ularda hamkorlik, masʼuliyat, oʻzaro hurmat va ijtimoiy moslashuvchanlik koʻnikmalarini rivojlantiradi. Bunday faoliyatlar bolalarning salbiy muhitdan uzoq boʻlishiga ham xizmat qiladi. Voyaga yetmaganlar tarbiyasida maktab va oila hamkorligi alohida ahamiyatga ega. Taʼlim muassasalarida olib boriladigan maʼnaviy-maʼrifiy ishlar, psixologik xizmatlar va tarbiyaviy dasturlar bolalarning barkamol shaxs boʻlib shakllanishiga yordam beradi. Ota-onalar va oʻqituvchilar oʻrtasidagi uzviy hamkorlik esa tarbiya jarayonining samaradorligini yanada oshiradi. Shuningdek, oilaviy anʼanalar, milliy qadriyatlar va urf-odatlar bolalarda vatanparvarlik, oʻzlikni anglash va ijtimoiy masʼuliyat tuygʻularini shakllantiradi. Oilaviy bayramlar, birgalikda vaqt oʻtkazish va kundalik muloqot bolalarda xavfsizlik, mehr va ishonch hissini mustahkamlaydi. Bu esa ularning ijtimoiy hayotga moslashuvini yengillashtiradi. Zamonaviy jamiyatda yana bir muhim jihat — bolalarning psixologik qoʻllab-quvvatlanishidir. Ota-onaning farzandiga befarq boʻlmasligi, uning hissiy holatini tushunishi va doimiy eʼtibor qaratishi stress va depressiya kabi holatlarning oldini olishga yordam beradi. Bu esa sogʻlom psixologik muhit shakllanishiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, oilaviy maʼnaviyat voyaga yetmaganlar tarbiyasining poydevori boʻlib, uning mustahkamligi jamiyat kelajagini belgilaydi. Zamonaviy sharoitda ota-onalar va tarbiyachilar bolalarni turli ijtimoiy va psixologik xavflardan himoya qilish, ularga toʻgʻri yoʻl-yoʻriq koʻrsatish va sogʻlom tarbiya muhitini yaratish uchun masʼuldir. Oilaviy qadriyatlarni mustahkamlash, ochiq muloqotni rivojlantirish,

raqamli texnologiyalardan oqilona foydalanishni o'rgatish va ijodiy faoliyatlarni qo'llab-quvvatlash orqali barkamol, ma'naviy yetuk va mustaqil shaxslarni tarbiyalash mumkin.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Абдуллаев, Ш. *Oilada tarbiya va ma'naviy muhit*. Toshkent: "Fan va texnologiya", 2017. b. 45–78.
2. Каримов, Н. *Bolalar tarbiyasida zamonaviy yondashuvlar*. Toshkent: "Ma'rifat", 2019, b. 12–56.
3. Халилов, М. *Oilaviy qadriyatlar va bolalarning axloqiy tarbiyasi*. Toshkent: "Ilm", 2020, b. 33–69
4. Назаров, Р. *Psixologik xavf omillari va bolalarni himoya qilish*. Toshkent: "O'zbekiston", 2018, b. 21–50.
5. Erikson, E. H. *Childhood and Society*. New York: W. W. Norton&Company, 1963.
6. Bronfenbrenner, U. *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Harvard University Press 1979.
7. S.Ashurova, S.Mamanova WAYS TO DEVELOP SPEAKING ACTIVITY OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS "International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research" ISSN - 2181 3884. 2023
8. Маманова С. Методика развития речевой компетентности у студентов профессионально-технических учебных заведений //Информатика и инженерные технологии. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 4
9. Faxriddinovna M.S. Professional ta'lim o'qituvchilarining kasbiy faoliyatida nutqiy kompetensiya va nutqiy odob qoidalarining ahamiyati //kasb-hunar ta'limi mundarija. – с. 54.
10. Mamanova S. Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini baholashda matnli materiallarning didaktik ahamiyati //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 199-202.